

ROYAUME DE BELGIQUE

KONINKRIJK BELGIE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Finances, le 25 novembre 1997, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté ministériel "portant organisation du contrôle des écritures des opérations comptables et des engagements de dépenses de la Monnaie royale de Belgique", a donné le 18 février 1998 l'avis suivant :

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 25 november 1997 door de Minister van Financiën verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van ministerieel besluit "houdende organisatie van de controle van de schrifturen van de boekhoudingsverrichtingen en van de vastleggingen van de uitgaven van de Koninklijke Munt van België", heeft op 18 februari 1998 het volgende advies gegeven :

Intitulé

Mieux vaut rédiger l'intitulé comme suit :

"Arrêté ministériel portant organisation du contrôle des écritures enregistrant les opérations comptables et les engagements des dépenses de la Monnaie royale de Belgique.".

Le texte néerlandais devrait être rédigé en tenant compte de l'observation faite dans la version néerlandaise du présent avis.

Examen du projet

Préambule

Alinéa 2

Si la référence à la loi du 4 avril 1995 portant des dispositions fiscales et financières a une utilité, c'est uniquement en ce qu'elle a érigé le service des monnaies de l'administration de la Trésorerie en entreprise d'Etat, sous la dénomination "Monnaie royale de Belgique", entreprise soumise, sauf dérogations prévues par la loi précitée, aux dispositions des lois sur la comptabilité de l'Etat, coordonnées le 17 juillet 1991, et placée sous l'autorité du ministre des Finances.

Un tel rappel ne doit pas se faire sous forme de référant mais faire l'objet d'un considérant, et viser les dispositions précises dont le rappel est jugé utile, à

.../...

savoir en l'espèce, les articles 49 et 52 de la loi du 4 avril 1995 précitée.

Si les auteurs du projet estiment ce rappel nécessaire pour la détermination de la portée du texte en projet, il convient de rédiger l'alinéa 2 comme suit :

"Considérant la loi du 4 avril 1995 portant des dispositions fiscales et financières, notamment les articles 49 et 52;"

Alinéa 3

L'alinéa 3 doit être omis ne constituant pas le fondement juridique et n'étant pas utile pour définir la portée du texte en projet.

Dispositif

Article 2

L'article 112 des lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat dispose :

"Les dépenses résultant de la fourniture de biens et services sont imputées au budget de l'année au cours de laquelle la fourniture est effectuée.

Les autres dépenses sont imputées au budget de l'année au cours de laquelle les obligations à charge de l'Etat sont établies."

.../...

Les lois coordonnées ne prévoient pas, pour les entreprises d'Etat, de système de report de crédits, similaire à celui prévu par les articles 34 et 35 de ces mêmes lois pour les services d'administration générale.

Afin d'éviter que les commandes n'excèdent les moyens effectivement disponibles, l'article 2 doit, dès lors, être complété pour prévoir qu'au début de chaque année budgétaire, le commissaire des monnaies inscrit au regard des articles concernés, les commandes de biens et services des années précédentes dont la fourniture n'aurait pas encore été effectuée. Ces fournitures doivent, en effet, être imputées, conformément à l'article 112, alinéa 1er, précité, sur le crédit de l'année au cours de laquelle elles seront effectuées.

Par ailleurs, dans le même objectif, il convient de prévoir que les montants estimatifs des dépenses qui sont effectuées sans commande préalable (telles que, par exemple, les traitements, les loyers, les redevances d'abonnement, les contrats d'entretien...) fassent l'objet d'une inscription provisionnelle en début d'année, afin de réserver les crédits nécessaires au paiement de ces dépenses. On s'inspirera, pour la rédaction de cette disposition, de l'article 1er, 2º, a), de l'arrêté royal du 31 mai 1966 portant règlement du contrôle de l'engagement des dépenses dans les services d'administration générale de l'Etat. L'alinéa 4 sera adapté en conséquence, afin de prévoir que lors de l'imputation du paiement de ces dépenses, les engagements provisionnels seront réduits à due concurrence.

.../...

Enfin, il y a lieu d'attirer l'attention de l'auteur du projet sur le fait que l'article 113 des lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat prévoit un système de crédits dissociés pour les "programmes de travaux et des fournitures dont le délai d'exécution est supérieur à douze mois". L'article 2 n'envisage pas cette hypothèse.

Article 3

Compte tenu de l'observation faite à l'égard de l'article 2, l'alinéa 1er doit être réécrit afin de prévoir que le crédit disponible est égal à la différence entre le crédit budgétaire, d'une part, et la somme des commandes non exécutées, des factures réceptionnées, des paiements effectués sans factures, et des engagements provisionnels non encore utilisés d'autre part.

A l'alinéa 2, on remplacera les mots "si le crédit disponible devient négatif suite à cette commande ou ce paiement" par les mots "si le crédit disponible est insuffisant pour effectuer cette commande ou ce paiement".

Article 4

La rédaction de l'article 4 ne permet pas de déterminer si le contrôle et le rapport mensuel réalisé par le comptable du Fonds monétaire porte seulement sur la situation budgétaire ou sur l'ensemble des opérations comptables de l'entreprise. Le texte doit, dès lors, être précisé.

.../...

Article 6

Cette disposition serait mieux rédigée comme suit :

"Art. 6 Le comptable du Fonds monétaire a les pouvoirs les plus étendus pour l'accomplissement de sa mission. Il effectue son contrôle sur place, sans déplacement des documents.".

Observation finale

Le texte néerlandais du projet devrait être rédigé en tenant compte des observations faites dans la version néerlandaise, in fine, du présent avis.

Opschrift

De Franse tekst van het opschrift zou beter worden geredigeerd als volgt :

"Arrêté ministériel portant organisation du contrôle des écritures enregistrant les opérations comptables et les engagements des dépenses de la Monnaie royale de Belgique.".

In de Nederlandse tekst schrijve men "controle op" in plaats van "controle van".

Onderzoek van het ontwerp

Aanhef

Tweede lid

De verwijzing naar de wet van 4 april 1995 houdende fiscale en financiële bepalingen is alleen nuttig in zoverre ze de dienst van de munten van de Administratie der Trésorerie heeft omgevormd in een staatsbedrijf, onder de benaming "Koninklijke Munt van België", een bedrijf dat, behoudens afwijkingen bepaald in die wet, valt onder de bepalingen van de wetten op de rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, en onder het gezag staat van de Minister van Financiën.

.../...

Zulk een memorering moet niet geschieden in de vorm van een verwijzing, maar door middel van een considerans, waarin precies de bepalingen worden aangegeven die nuttig bevonden worden om in herinnering te worden gebracht, te weten in het onderhavige geval de artikelen 49 en 52 van de voormelde wet van 4 april 1995.

Indien de stellers van het ontwerp die memorering noodzakelijk achten om de strekking van de ontworpen tekst vast te stellen, dient het tweede lid te worden geredigeerd als volgt :

"Gezien de wet van 4 april 1995 houdende fiscale en financiële bepalingen, inzonderheid de artikelen 49 en 52;".

Derde lid

Het derde lid moet vervallen, aangezien het geen rechtsgrond oplevert en niet nuttig is om de strekking van de ontworpen tekst te bepalen.

Bepalend gedeelte

Artikel 2

Artikel 112 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit bepaalt :

.../...

"De uitgaven wegens levering van goederen of diensten worden aangerekend op de begroting van het jaar waarin de levering geschiedt.

De andere uitgaven worden aangerekend op de begroting van het jaar waarin de verbintenissen ten laste van de Staat zijn vastgesteld."

De gecoördineerde wetten voorzien voor de staatsbedrijven niet in een systeem van overdracht van kredieten, zoals dat waarin de artikelen 34 en 35 van diezelfde wetten voorzien voor de diensten van algemeen bestuur.

Om te voorkomen dat de bestellingen de effectief beschikbare middelen overtreffen, moet artikel 2 bijgevolg worden aangevuld om te bepalen dat bij het begin van elk begrotingsjaar de muntmeester, tegenover de betrokken artikelen, de bestellingen van goederen en diensten van de voorgaande jaren inschrijft die nog niet zijn geleverd. Overeenkomstig het voormelde artikel 112, eerste lid, moeten die leveringen namelijk worden aangerekend op het krediet van het jaar waarin ze zullen geschieden.

Met hetzelfde doel dient bovendien te worden bepaald dat de geraamde bedragen van de uitgaven die zonder voorafgaande bestelling worden gedaan (zoals bij voorbeeld wedden, huren, abonnementsgelden, onderhoudscontracten, ...) aan het begin van het jaar voorlopig worden ingeschreven, ten einde de gelden noodzakelijk voor de betaling van die uitgaven vrij te houden. Die bepaling moet geredigeerd worden naar het voorbeeld van artikel 1, 2°, a), van het koninklijk besluit van 31 mei 1966 houdende regeling van de controle op de vastlegging van de uitgaven in de diensten

.../...

van algemeen bestuur van de Staat. Het vierde lid moet dienovereenkomstig worden aangepast, om te bepalen dat bij de aanrekening van die uitgaven, de voorlopige vastleggingen tot het beloop van het verschuldigde bedrag worden verminderd.

De steller van het ontwerp wordt er ten slotte op gewezen dat artikel 113 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit voorziet in een systeem van gesplitste kredieten voor de "programma's van werken en van leveringen waarvan de uitvoeringstermijn meer dan twaalf maand belooft". In artikel 2 is aan dat geval niet gedacht.

Artikel 3

Gelet op de opmerking die is gemaakt over artikel 2, moet het eerste lid worden herschreven om te bepalen dat het beschikbare krediet gelijk is aan het verschil tussen enerzijds het begrotingskrediet en anderzijds de som van de niet uitgevoerde bestellingen, de ontvangen facturen, de zonder factuur verrichte betalingen en de nog niet gebruikte voorlopige vastleggingen.

In het tweede lid dienen de woorden "indien het beschikbaar krediet negatief wordt ingevolge deze bestelling of betaling" vervangen te worden door de woorden "indien het beschikbare krediet ontoereikend is om die bestelling of betaling te doen".

.../...

Artikel 4

Uit de redactie van artikel 4 kan niet worden opgemaakt of de controle en het maandelijks verslag van de rekenplichtige van het Muntfonds alleen betrekking hebben op de begrotingstoestand of op alle boekhoudkundige verrichtingen van het bedrijf. De tekst moet bijgevolg worden verduidelijkt.

Artikel 6

Deze bepaling zou beter worden geredigeerd als volgt :

"Art. 6 De rekenplichtige van het Muntfonds beschikt voor het vervullen van zijn taak over de ruimst mogelijke bevoegdheden. Hij voert zijn controle ter plaatse uit zonder de stukken naar elders over te brengen.".

Slotopmerkingen

De Nederlandse tekst van het ontwerp is onzorgvuldig gesteld uit een oogpunt van correct taalgebruik en spelling. Zo bij voorbeeld moeten woorden als "faktuur" en "dokumenten" volgens de Woordenlijst Nederlandse Taal telkens met een "c" in plaats van een "k" worden geschreven.

.../...

Bij wijze van voorbeeld en onder voorbehoud van de hiervoren gemaakte inhoudelijke opmerkingen worden hieronder een aantal tekstvoorstellen gedaan.

Artikel 1

In plaats van "dagelijkse opvolging", waarin de term "opvolging" niet correct is, schrijve men : "dagelijkse controle op de voortgang"; in plaats van "hiernagenoemd" schrijve men : "hierna te noemen". Het woord "artikel" zou vervangen moeten worden door het woord "post", telkens wanneer het om een punt van de begroting gaat. Deze opmerking geldt voor heel het ontwerp.

Artikel 2

In het eerste lid moet in plaats van de onvoltooid toekomende tijd, die in de wetgevingstechniek ongebruikelijk is, de onvoltooid tegenwoordige tijd van het werkwoord worden gebruikt. Er moet dan ook worden geschreven : "... die aanleiding geeft tot ...".

Het slot van het tweede lid is slecht gesteld. Men schrijve : "... en noteert de Muntmeester het bedrag van de factuur in de begrotingstoestand, onder de desbetreffende post.".

.../...

Artikel 3

In het eerste lid is het woord "voorzien" verkeerd gebruikt in plaats van het woord "uitgetrokken". Het woord "beschikbaar" zou vervangen moeten worden door het woord "beschikbare".

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Messieurs J.-J. STRYCKMANS,
de Heren

Y. KREINS,
P. QUERTAINMONT,

F. DELPEREE,
J.-M. FAVRESSE,

président,
voorzitter,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

assesseurs de la
section de législation,
assessoren van de
afdeling wetgeving,

Madame B. VIGNERON,
Mevrouw

greffier assumé,
toegevoegd griffier.

Le rapport a été présenté par
M. L. DETROUX, auditeur adjoint.
La note du Bureau de coordination a
été rédigée et exposée par
M. G. JOTTRAND, référendaire
adjoint.

Het verslag werd uitgebracht
door de H. L. DETROUX, adjunct-
auditeur. De nota van het Coör-
dinatiebureau werd opgesteld en
toegelicht door de
H. G. JOTTRAND, adjunct-
referendaris.

La concordance entre la version
française et la version néerlandai-
se a été vérifiée sous le contrôle
de M. J.-J. STRYCKMANS.

De overeenstemming tussen de
Franse en de Nederlandse tekst
werd nagezien onder toezicht van
de H. J.-J. STRYCKMANS.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

B. VIGNERON

J.-J. STRYCKMANS